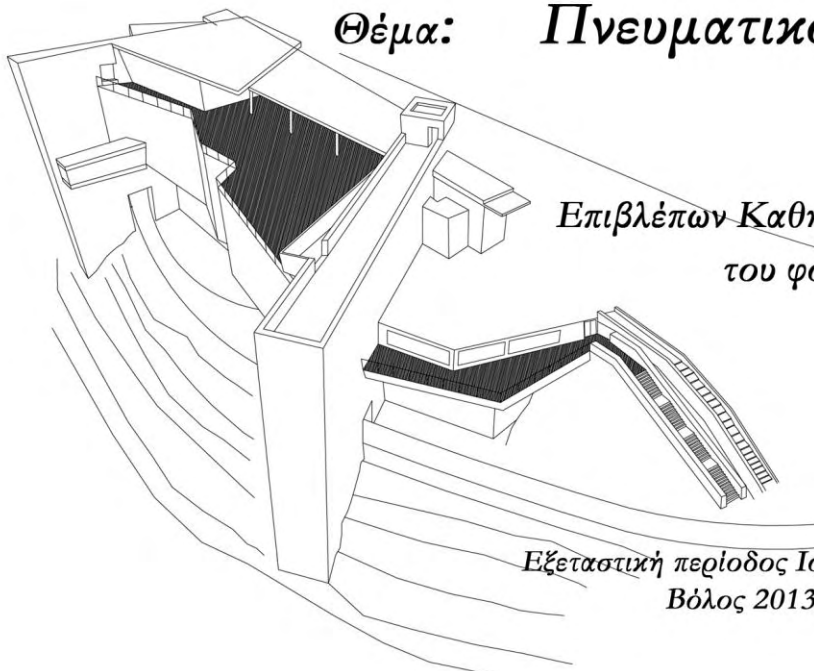

Διπλωματική Εργασία

Θέμα: Πνευματικό Κέντρο Καστοριάς

*Επιβλέπων Καθηγητής: Κωνσταντίνος Μανωλίδης
του φοιτητή: Παναγιώτη Τζώρτζη*

*Εξεταστική περίοδος Ιουνίου 2013
Βόλος 2013*

Διπλωματική Εργασία:

“Πνευματικό Κέντρο Καστοριάς.”

Επιβλέπων Καθηγητής: **Κ. Μανωλίδης**

Του Φοιτητή: **Παναγιώτη Τζώρτζη**

Περίληψη

Από τη δεκαετία του '70 και μετά, χτίζεται σχεδόν σε ολόκληρη την ελληνική επικράτεια, μια σειρά από κτήρια τα οποία ως σκοπό και στόχο έχουν τη στέγαση και φιλοξενία δραστηριοτήτων που έχουν να κάνουν με τον πολιτισμό. Τα πνευματικά αυτά κέντρα γίνονται αναπόσπαστο κομμάτι της κάθε κοινωνίας με αποτέλεσμα όταν αυτά εκλείπουν να δημιουργούν ένα κενό. Ένα κενό στη λειτουργία μιας κοινωνίας, ένα κενό στην πολιτιστική ζωή μιας πόλης αλλά το σημαντικότερο ένα κενό στην παιδεία των πολιτών, ένα κενό στην ψυχή τους.

Η πόλη της Καστοριάς από τις αρχές της δεκαετίας του '70 είχε την τύχη να διαθέτει την πολυτέλεια ενός τέτοιου χώρου, μιας κυψέλης πολιτισμού. Είχε όμως και την ατυχία εν έτη 2000 αυτό το κτήριο να το χάσει, λόγω στατικών προβλημάτων που παρουσίασε. Έκτοτε σύλλογοι της πόλης αναζητούν μια στέγη, έναν χώρο μέσα στον οποίο θα μπορέσουν να εκθέσουν την τέχνη τους, την αγάπη τους για τον πολιτισμό την ψυχή τους την ίδια. Έναυσμα λοιπόν για αυτή τη διπλωματική εργασία αποτελεί αυτό το έλλειμμα. Γιατί όπως οι ίδιοι οι πολίτες της Καστοριάς διαμηνύουν με την πρώτη ευκαιρία, **«πόλεις χωρίς πνευματικό κέντρο είναι νεκρές πόλεις»**

Το προτεινόμενο κτήριο εκτός από καταφύγιο πολιτισμού γίνεται και κρικός ανάμεσα στο Βυζαντινό παρελθόν της πόλης και τη σύγχρονη Καστοριά. Τρία «τείχη» εγκλείουν τον πυρήνα του νέου Πνευματικού Κέντρου. Το ανατολικό και το δυτικό είναι κατασκευασμένα με μεταλλικό σκελετό και επενδυμένα από συρματοκιβώτια με στοιχισμένες σχιστόπλακες. Το νότιο, είναι κατασκευασμένο από πηλό προσφέρει θερμική αλλά και ακουστική μόνωση. Το δυτικό τείχος, αποτελεί τον κεντρικό εκθεσιακό χώρο του συγκροτήματος. Ενώ εκθέσεις μπορούν να φιλοξενηθούν και σε όλους τους ορόφους του κτηρίου. Το café και το εστιατόριο, δίνουν τη δυνατότητα στο κοινό να έχει συνεχή παρουσία στο χώρο, ενώ η αίθουσα πολλαπλών εκδηλώσεων θα αποτελέσει όαση για τον άστεγο πολιτισμό. Ταυτόχρονα ο υπόγειος χώρος στάθμευσης και η προτεινόμενη πρόσβαση σε αυτόν λειτουργεί θετικά όχι μόνο για τους χρήστες του Πνευματικού κέντρου αλλά και για τους περιούκους. Η εύκολη και βατή πρόσβαση σε όλους τους χώρους του προτεινόμενου κτηρίου χαρακτηρίζει το κτήριο ως ιδιαίτερα φιλικό προς τα ΑΜΕΑ.

Diploma Project:

Cultural Centre for Kastoria

Supervisor. **K. Manolidis**

Student: **Panagiotis Tzortzis**

Summary

Since the 70' a number of buildings were built all around Greece in an attempt to house cultural activities. These cultural centers have become an integral part of the society and that had as a result, any time one of them was closing, to create a void. A gap to the normal functioning of the society, a void in the cultural life of a city, but most importantly a void in the education of its citizens, a void in their soul.

The town of Kastoria was fortunate enough, from the beginning of the 70', to have the luxury of a cultural center as such. But in the year 2000 had the misfortune of losing it, due to structural problems. Since then, different clubs and societies (theatrical and dance groups, orchestras, etc) of the town are looking for "shelter". They are looking for a space in which they can exhibit their art, their love for culture, their soul.

Triggered by this deficit, and of people's demonstrations crying that "**CITIES WITHOUT CULTURAL CENTERS ARE DEAD CITIES**", I am presenting this diploma project.

The proposed building apart from a shelter to culture also becomes a link between the Byzantine past of the town and modern Kastoria. Three "walls" are enclosing the core of the new cultural center. The eastern and western, are beam structures clad with aligned slate gabions. The southern wall is made by adobe providing thermal and sound insulation. The western wall is the main exhibition space, but exhibitions can also be hosted in all over the building. The café and the restaurant can work autonomously, enabling the

public to have a continuous presence in the building. The large amphitheatre can become a real oasis for the thirsty for culture citizens. At the same time the lower level parking space and the proposed access to it, can function in a positive way not only to the users of the center but to the local residents as well. The building can be accessed by everyone since special care has been taken to the access for people with disabilities.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Εισαγωγή.....	σελ 3
Πνευματικό Κέντρο Καστοριάς.....	σελ 4
Το προτεινόμενο κτήριο.....	σελ 6
Παλιές φωτογραφίες της περιοχής.....	σελ 11
Φωτογραφίες υφιστάμενου κτίσματος.....	σελ 13
Πρώτες ιδέες, αναφορές και σκίτσα.....	σελ 16
Το προτεινόμενο κτήριο ενταγμένο στο τοπογραφικό.....	σελ 20
Σχέδια.....	σελ 21
Μακέτες Εργασίας.....	σελ 28

Από τη δεκαετία του '70 και μετά, χτίζεται σχεδόν σε ολόκληρη την ελληνική επικράτεια, μια σειρά από κτήρια τα οποία ως σκοπό και στόχο είχαν τη στέγαση και φιλοξενία δραστηριοτήτων που είχαν να κάνουν με τον πολιτισμό. Τα πνευματικά αυτά κέντρα διαθέτουν συνήθως αίθουσα εκδηλώσεων, χώρους εργαστηρίων, αίθουσες διδασκαλίας, συνήθως μουσικών οργάνων, αλλά και υποστηρικτικό προσωπικό δίνοντας έτσι μια άλλη ροπή στην πολιτιστική κίνηση της κάθε πόλης, επαρχιακής και μη. Τα κτήρια αυτά γίνονται αναπόσπαστο κομμάτι της κάθε κοινωνίας, με αποτέλεσμα, όταν αυτά εκλείπουν να δημιουργούν ένα κενό. Ένα κενό στη λειτουργία μιας κοινωνίας, ένα κενό στην πολιτιστική ζωή μιας πόλης αλλά το σημαντικότερο ένα κενό στην παιδεία των πολιτών, ένα κενό στην ψυχή τους. Η πόλη της Καστοριάς από τις αρχές της δεκαετίας του '70 είχε την τύχη να διαθέτει την πολυτέλεια ενός τέτοιου κτηρίου, μιας κυψέλης πολιτισμού. Είχε όμως και την ατυχία εν έτη 2000 αυτό το κτήριο να το χάσει, λόγω στατικών προβλημάτων που παρουσίασε. Έκτοτε σύλλογοι της πόλης αναζητούν μια στέγη, έναν χώρο μέσα στον οποίο θα μπορέσουν να εκθέσουν την τέχνη τους, την αγάπη τους για τον πολιτισμό την ψυχή τους την ίδια. Έναυσμα λοιπόν για αυτή τη διπλωματική εργασία αποτελεί αυτό το έλλειμμα. Γιατί όπως οι ίδιοι οι πολίτες της Καστοριάς διαμηνύουν με την πρώτη ευκαιρία, **«πόλεις χωρίς πνευματικό κέντρο είναι νεκρές πόλεις»**

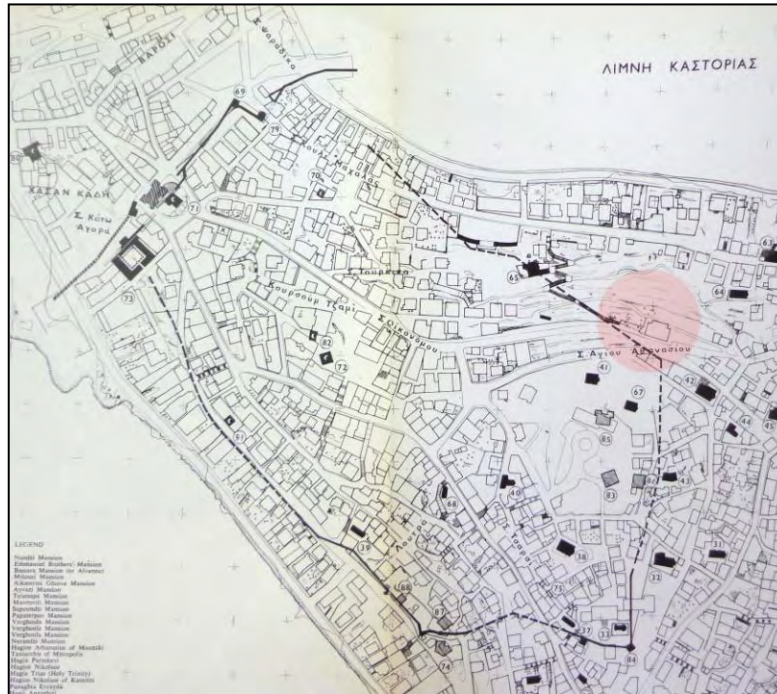
Το «Πνευματικό Κέντρο» αποτελεί ένα σημαντικό κομμάτι της πόλης της Καστοριάς. Λειτουργήσε ως κόμβος πολιτισμού ο οποίος επί χρόνια φιλοξενούσε παντός είδους πολιτιστιές εκδηλώσεις.

Το κτήριο του Πνευματικό κέντρου χτίστηκε μετά το 1970. Στο επίπεδο της λεωφόρου Αγίου Αθανασίου λειτουργούσε αρχικώς ως αναψυκτήριο- νυχτερινό κέντρο το οποίο φιλοξενούσε όλες τις μεγάλες δεξιώσεις και χορούς της πόλης στο ίδιο επίπεδο φιλοξενούνταν διάφοροι σύλλογοι, θεατρικοί χορευτικοί, ο σκακιστικός σύλλογος της πόλης, η κινηματογραφική λέσχη. Αργότερα αλλάζει η χρήση σε όλο το επίπεδο του ισογείου όπου για πολλά χρόνια βρίσκει στέγη η Δημοτική Βιβλιοθήκη Καστοριάς, ενώ πολιτιστικοί σύλλογοι εξακολουθούν να χρησιμοποιούν τον χώρο που καταλάμβανε το αναψυκτήριο «ΕΛΛΗ» για τις συναντήσεις τους, εκθέσεις και εργαστήρια.

Το σημαντικότερο τμήμα όμως του όλου κτηρίου βρίσκεται ένα επίπεδο κάτω από τη στάθμη του ισογείου. Ο χώρος του θεάτρου. Ένα θέατρο το οποίο φιλοξένησε όλες τις πολιτιστιές εκδηλώσεις που έχουν γίνει στην πόλη της Καστοριάς μέχρι σήμερα. Συνέδρια, συναυλίες, κονσέρτα, διαλέξεις, σχολικές γιορτές, προβολές, χορευτικές εκδηλώσεις.

Δεν υπάρχει Καστοριανός ο οποίος να μην έχει παρακολουθήσει έστω και μια εκδήλωση σε αυτόν τον χώρο. Ο τίτλος της διπλωματικής μου εργασίας σίγουρα δεν είναι ο εντυπωσιακότερος, είναι όμως πολύ σημαντικός για μια κοινωνία η οποία έχει ταυτίσει τον πολιτισμό με ένα συγκεκριμένο χώρο σε μια τόσο συγκεκριμένη περιοχή.

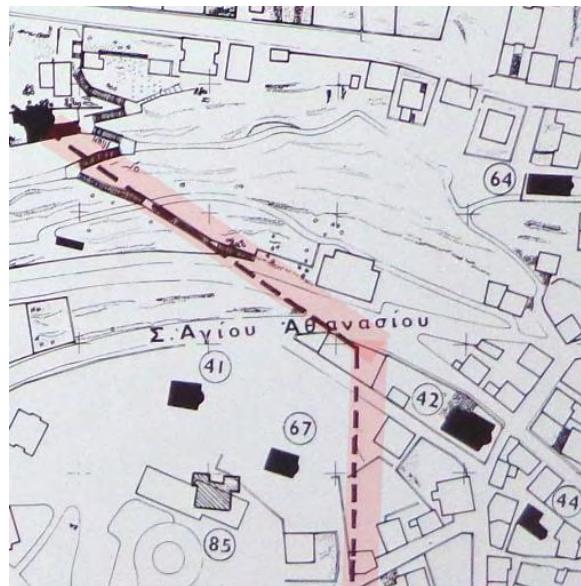
Ένας χώρος ο οποίος δεσπόζει στη Βόρεια πλαγιά της πόλης, σε ένα σημείο που κατά τον καθηγητή Μουτσόπουλο περνούσε τον Βυζαντινό τείχος που περιέκλειε τη Βυζαντινή πόλη της Καστοριάς για να φτάσει στην κορυφή του λόφου, πάνω στον οποίο είναι κτισμένη η πόλη, στο κάστρο με την Παναγιά την Κουμπελιδική.

Το ίχνος των Ιουστινιανών τειχών κατά τον καθηγητή κ. Μουτσόπουλο

Το προτεινόμενο κτήριο

Το νέο προτεινόμενο κτήριο ακολουθεί τους κατευθυντήριους άξονες του Ιουστινιάνειου αυτού τείχους. Δημιουργώ ένα καινούργιο τείχος. Αυτό που οι άνθρωποι αυτού του τόπου γκρέμισαν στο βάθος των αιώνων όταν πια έπαψε να αποτελεί μια αναγκαία οχυρωματική κατασκευή, εγώ το επαναφέρω στην καθημερινότητα του πολίτη ορίζοντάς του νέα αποστολή... ειδικά τώρα σε μια ακόμα απέλπιδα προσπάθεια πολιτιστικής αλλά και πολιτισμικής επιβίωσης μέσα στα χρόνια της παγκοσμιοποίησης, της ισοπέδωσης της μνήμης και του χλευασμού της τέχνης και του πολιτισμού, οχυρώνω εντός των τειχών -όπως έκαναν και οι βυζαντινοί άρχοντες για να προστατευθούν από τις ληστρικές ορδές των βαρβάρων- την ιστορία, τις μνήμες, την τέχνη αυτού του τόπου.

Το πνευματικό κέντρο τοποθετείται στο ίδιο ακριβώς σημείο που η μνήμη των κατοίκου της Καστοριάς το έχει τοποθετήσει, αντικαθιστώντας έτσι το κτήριο που πρωτοστέγασε τον πολιτισμό στην πόλη μετά το '70.

Με δεσπόζουσα θέα προς το Βορρά ανοίγει σαν αγκαλιά για να υποδεχθεί μέσα από την κίνηση των πεύκων, το φώς των βουνών και της λίμνης. Το κτήριο βρίσκεται σε υψόμετρο 673μ. από την επιφάνεια της θάλασσας και 50 περίπου μέτρα από την επιφάνεια της λίμνης Ορεστιάδας. Απέναντί του βρίσκεται ο ορεινός όγκος του Βέρνον με ψηλότερη κορυφή το Βίτσι.

Το τείχος που δεσπόζει στη Δυτική πλευρά του κτηρίου, αποτελεί τον εκθεσιακό χώρο. Στεγάζει στο σύνολο των ορόφων του συλλογές, κινητές αλλά και μόνιμες, ενώ η οροφή του λειτουργεί ως εξέδρα θέασης αλλά και ως υπαίθριος χώρος έκθεσης. Ο όγκος, το σχήμα, η κατασκευή του (συρματοκυβώτια σε μεταλλικό σκελετό), αλλά και ο προσανατολισμός του παραπέμπουν στο Ιουστινιάνειο τείχος που περνούσε ακριβώς δίπλα από το προτεινόμενο κτήριο, πάνω στους βασιικούς άξονες των Δυτικού και Νότιου «τειχών».

Τα Δυτικά τείχη όπως σώζονται σήμερα

Η είσοδος, βρίσκεται στη Νότια πλευρά του κτηρίου. Όπου βρίσκεται και μια από τις κεντρικές οδούς του πυρήνα της πόλης της Καστοριάς της οδού Αγ. Αθανασίου. Η Νότια πλευρά του κτηρίου αποτελεί έναν δεύτερο όγκο που επίσης παραπέμπει στα βυζαντινά τείχη του κάστρου της πόλης. Στο κατασκευασμένο από πηλό νότιο τείχος βρίσκονται οι βασιικές υπηρεσίες του κτηρίου, χώροι υγιεινής, οι κλίμακες αλλά και η κεντρική είσοδος του κτηρίου όπως και η είσοδος για τη γέφυρα θέασης.

Η γέφυρα θέασης ένας δημόσιος χώρος εντός του κτηρίου ανοιχτός για τους περαστικούς επιτρέπει τη διείσδυση του περιπατητή διαμέσω του κτηρίου, σε μια γέφυρα η οποία έχει ως οπτικό κάδρο το ψηλότερο βουνό της περιοχής Βέρνον (Βίτσι 2128μ.) ενώ παράλληλα δίνει την αίσθηση της αιώρησης και της μερικώς απομόνωσης.

Μέσω της εισόδου της γέφυρας επιτυγχάνεται και η πρόσβαση προς το Café που επίσης βρίσκεται στο ισόγειο αλλά και το εστιατόριο το οποίο βρίσκεται σε ανώτερο επίπεδο. Με αυτόν τον τρόπο επιτυγχάνεται μια ανεξάρτητη λειτουργία των δύο χώρων η οποία προσφέρει πρόσβαση ακόμα τις ώρες ή μέρες που το κτήριο είναι κλειστό. Στο επίπεδο του ισόγειου, επίσης κάποιος μπορεί να επισκεφθεί και το μικρό χώρο πώλησης. Εκεί μπορεί να προμηθευτεί πιστά αντίγραφα εκθεμάτων, βιβλία, χάρτες και να ζητήσει διάφορες πληροφορίες. Και αυτός ο χώρος έχει τη δυνατότητα να λειτουργήσει αυτόνομα συνδράμοντας έτσι στην εξυπηρέτηση πολιτών και τουριστών ακόμα και όταν ο ειθεσιακός χώρος στο κυρίως κτήριο δεν λειτουργεί.

Η γέφυρα ως σημείο θέασης με «σημείο φυγής» την ψηλότερη κορυφή της περιοχής Βίτσι.

Σε ένα επίπεδο χαμηλότερα από αυτό του ισογείου, οι πολίτες της πόλης της Καστοριάς θα μπορούν να χρησιμοποιήσουν τη μοναδική (αυτή τη στιγμή) σε όλη την πόλη αίθουσα πολλαπλών εκδηλώσεων, χωρητικότητας 540 θέσεων. Έναν χώρο ο οποίος θα μπορεί να φιλοξενήσει συνέδρια, διαλέξεις, προβολές, θεατρικές και χορευτικές εκδηλώσεις. Επίσης χώροι εργαστηρίων μπορούν να στεγάσουν διάφορες δράσεις και να φιλοξενήσουν φιλότεχνους όλων των ηλικιών.

Η πρόταση για το νέο κτήριο περιλαμβάνει και μια πρόταση οδικής σύνδεσης μεταξύ των οδών Κομνηνών και Αγίων Αναργύρων. Μέσω τις πρότασης αυτής δίνεται πρόσβαση στον υπόγειο χώρο στάθμευσης του προτεινόμενου κτηρίου, και αποσυμφορείται μερικώς η κίνηση επί της Αγίου Αθανασίου. Επίσης διευκολύνεται η πρόσβαση προς όλες τις κατοικίες η οποίες βρίσκονται επί της Κομνηνών η οποία έως αυτή τη στιγμή είναι αδιέξοδος.

Ο χώρος στάθμευσης στο κατώτατο επίπεδο του προτεινόμενου κτηρίου είναι 96 θέσεων. Υπάρχει πρόβλεψη για θέσεις ΑΜΕΑ όπως και για δίκυκλα, ποδήλατα και μοτοσυκλέτες.

Το κτήριο έχει προσβάσεις ΑΜΕΑ σε όλους του χώρους και τα επίπεδα, οποιαδήποτε αλλαγή επιπέδου διευκολύνεται με τη χρήση ραμπών και ανελκυστήρων, ενώ όλες οι κλίμακες είναι σχεδιασμένες ώστε να διευκολύνουν άτομα με δυσκολία στην όραση ή την κίνηση.

Παλιές φωτογραφίες της περιοχής

Καστοριά (Μακεδονία) — Castoria (Macédoine)

istorikakastorias.blogspot.com

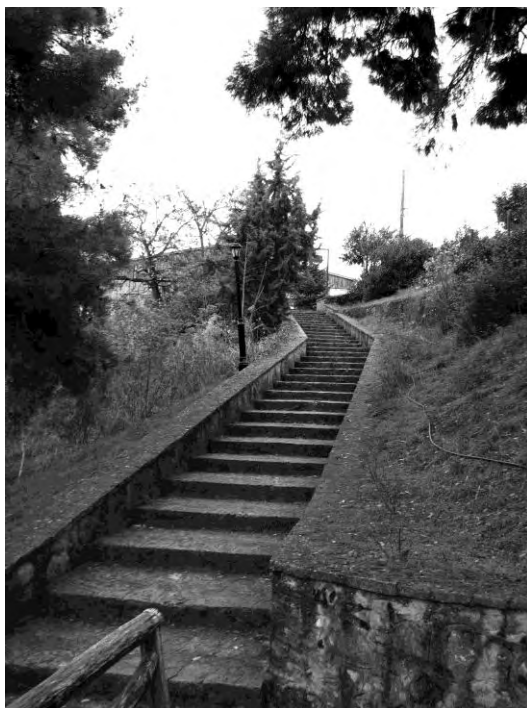
istorikakastorias.blogspot.com

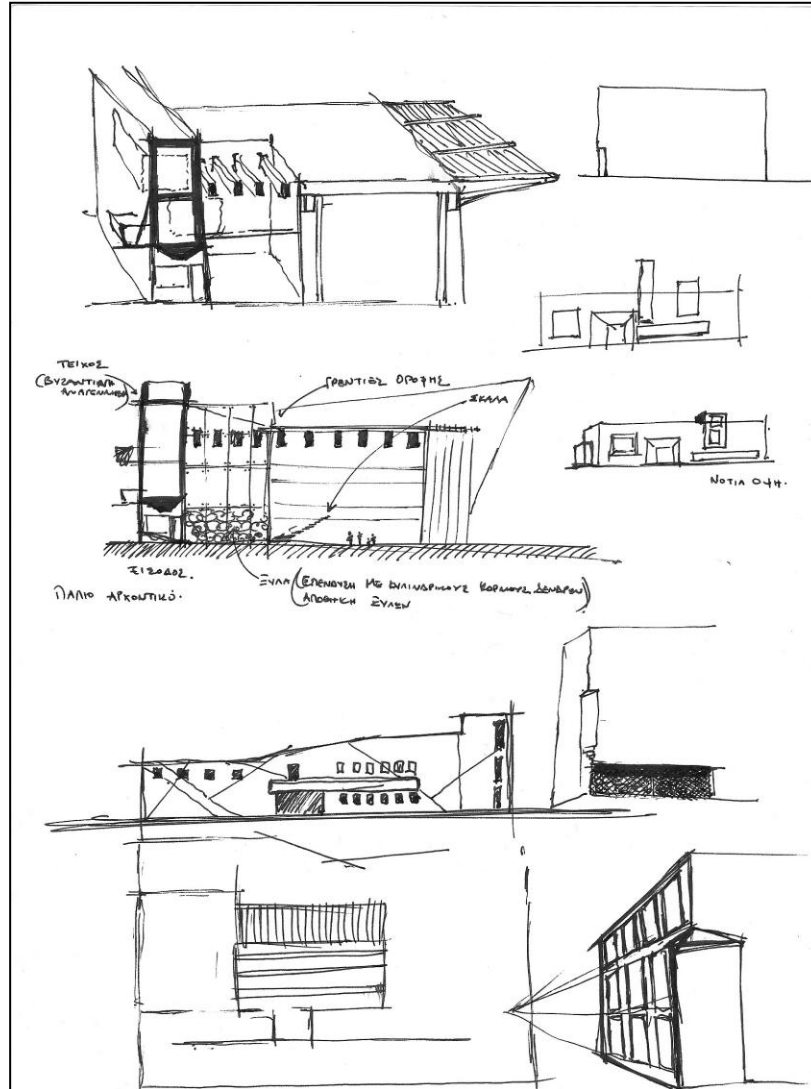
Φωτογραφίες υφιστάμενου κτίσματος

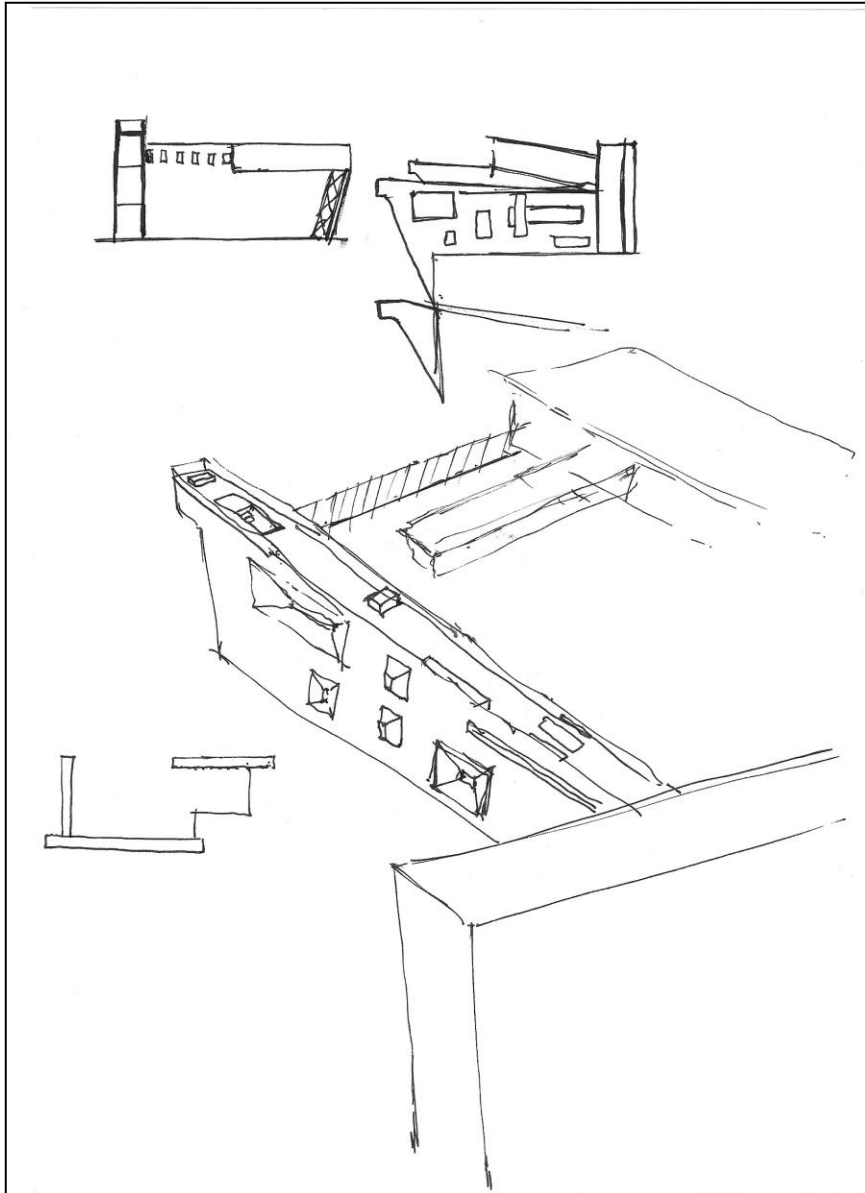

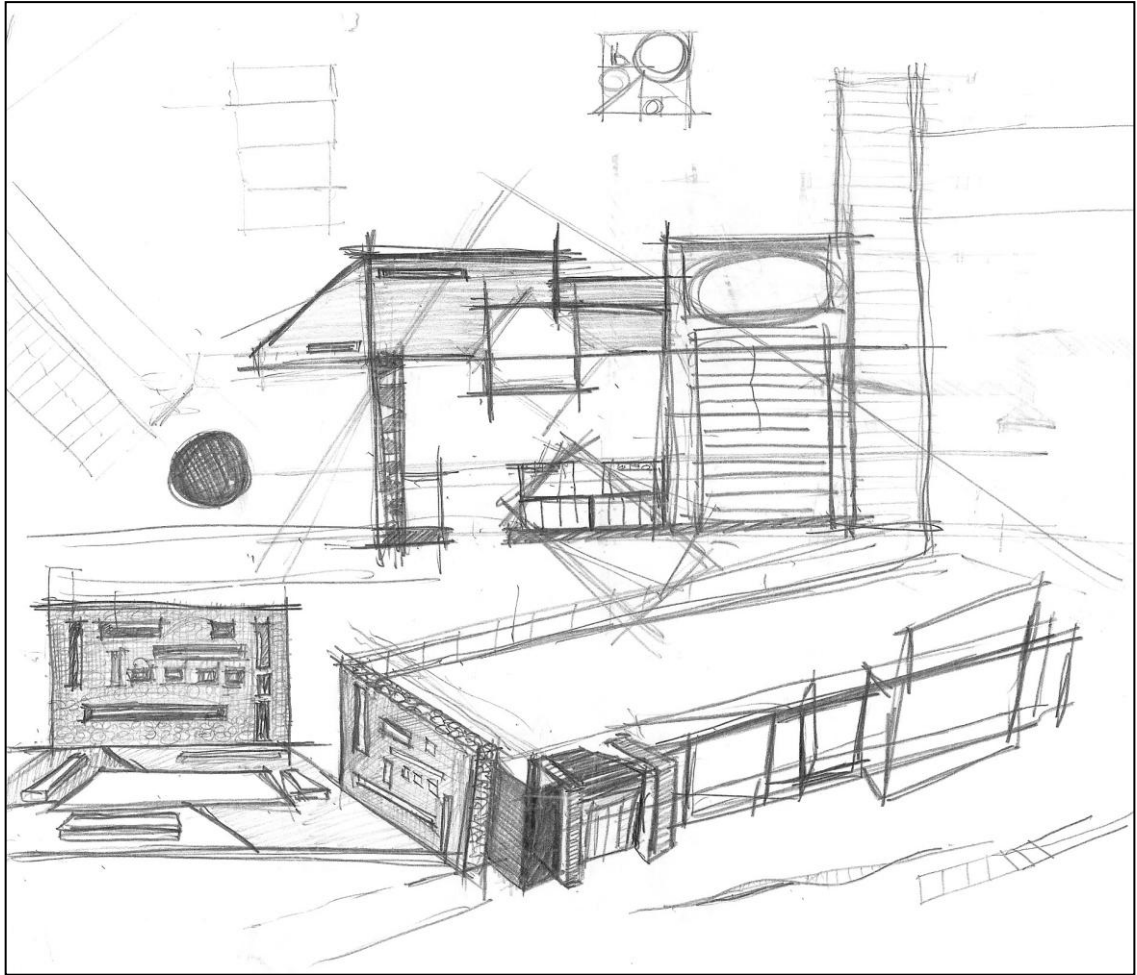

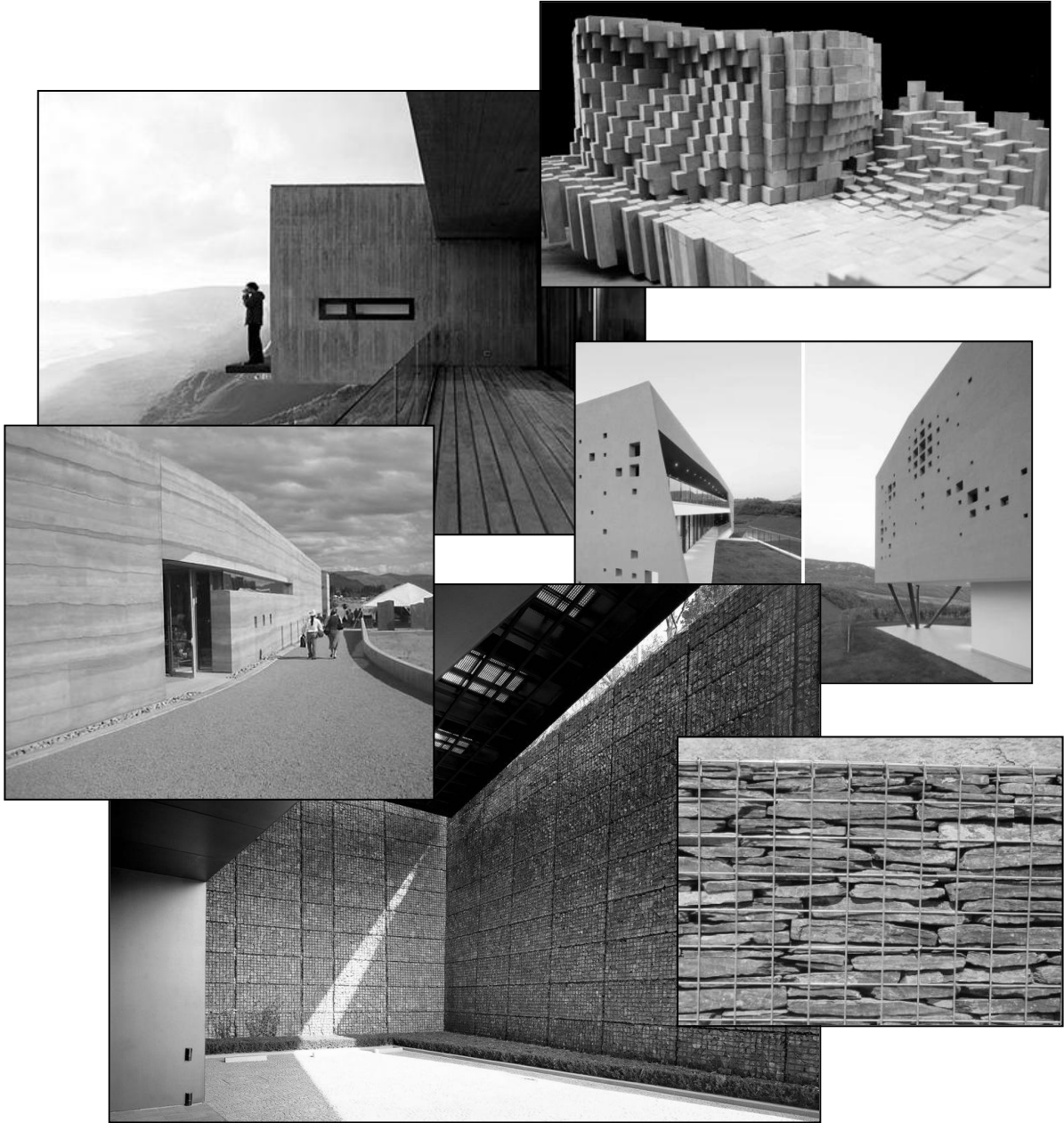

Πρώτες ιδέες, αναφορές και σκίτσα

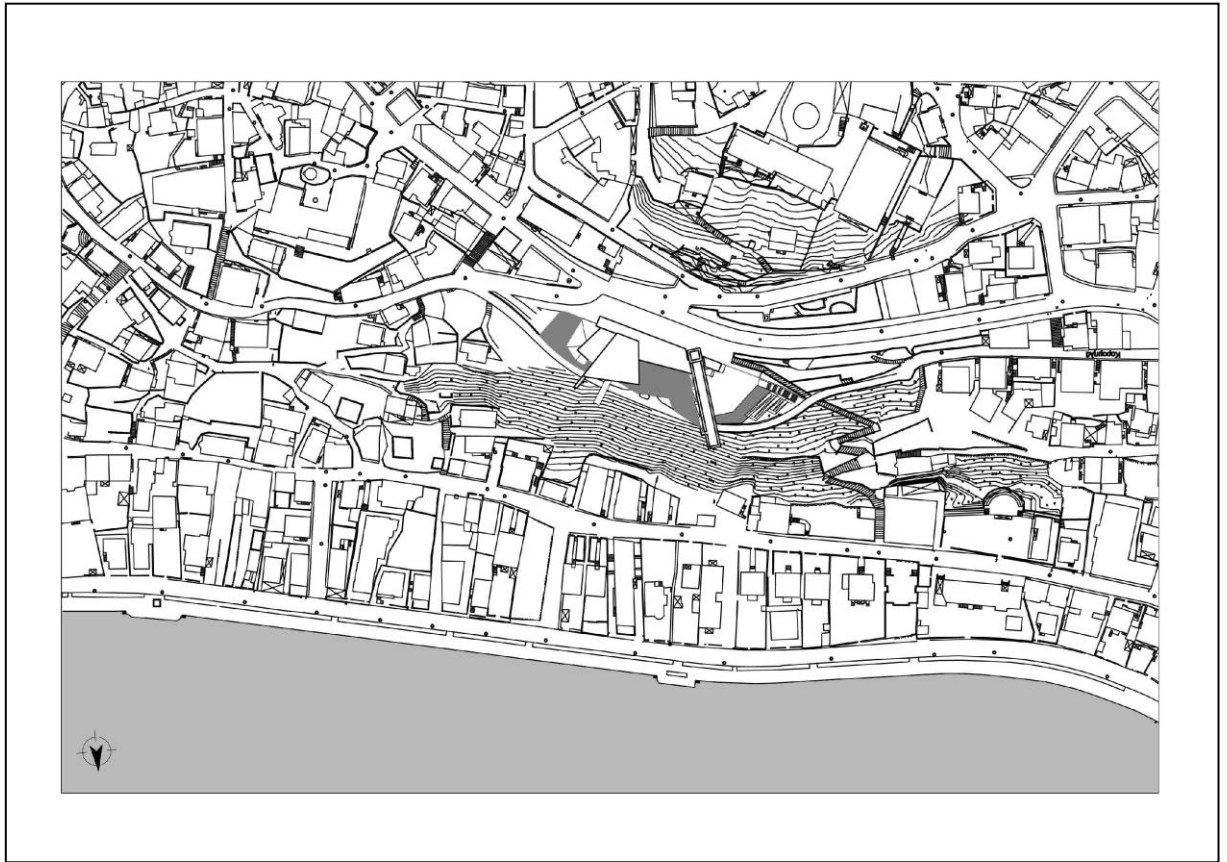

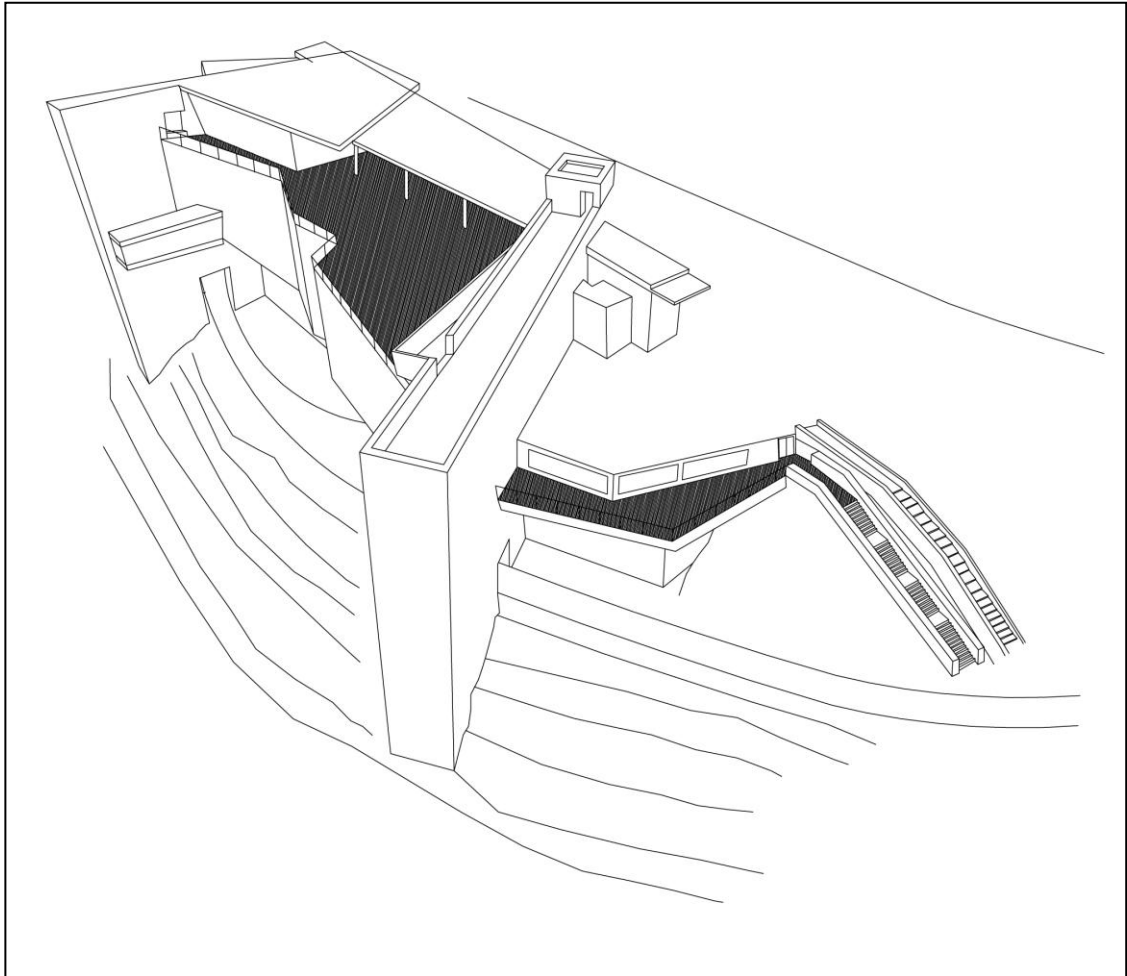

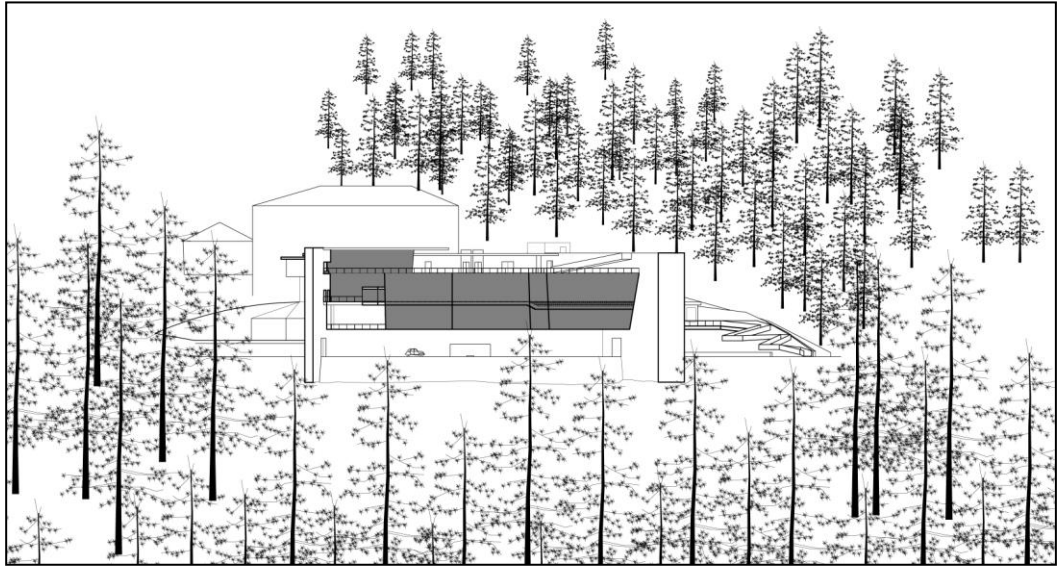

Το προτεινόμενο κτήριο ενταγμένο στο τοπογραφικό

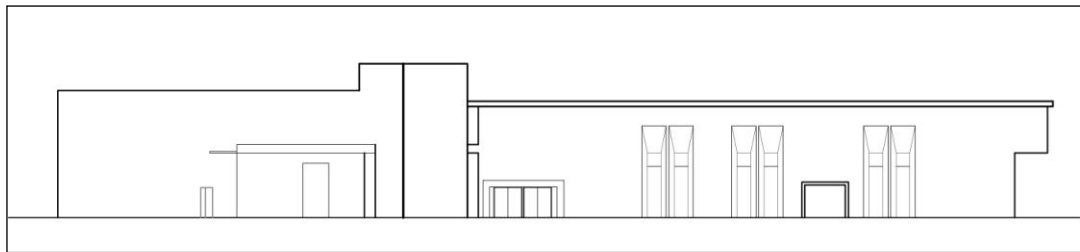

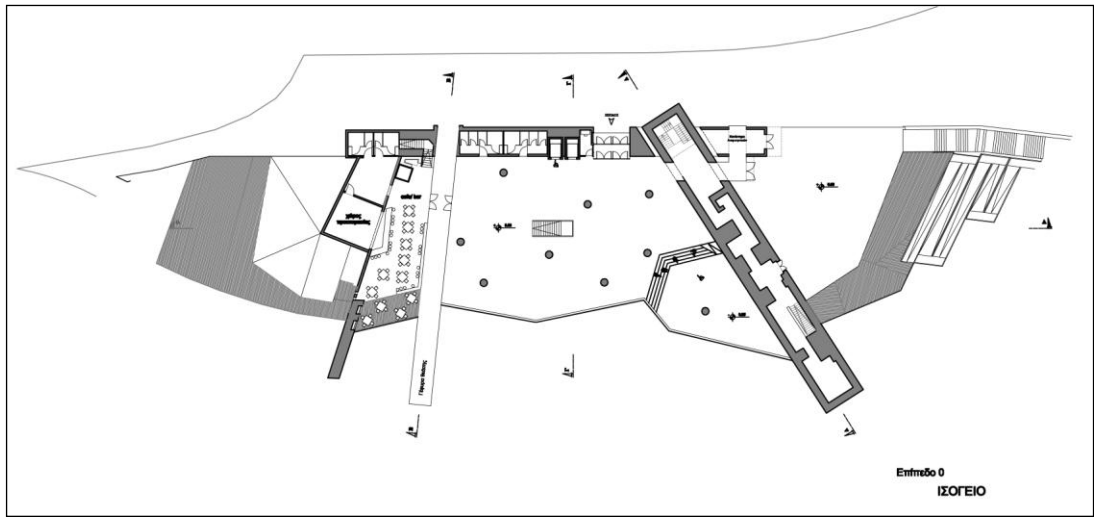
Τρισδιάστατη απεικόνιση

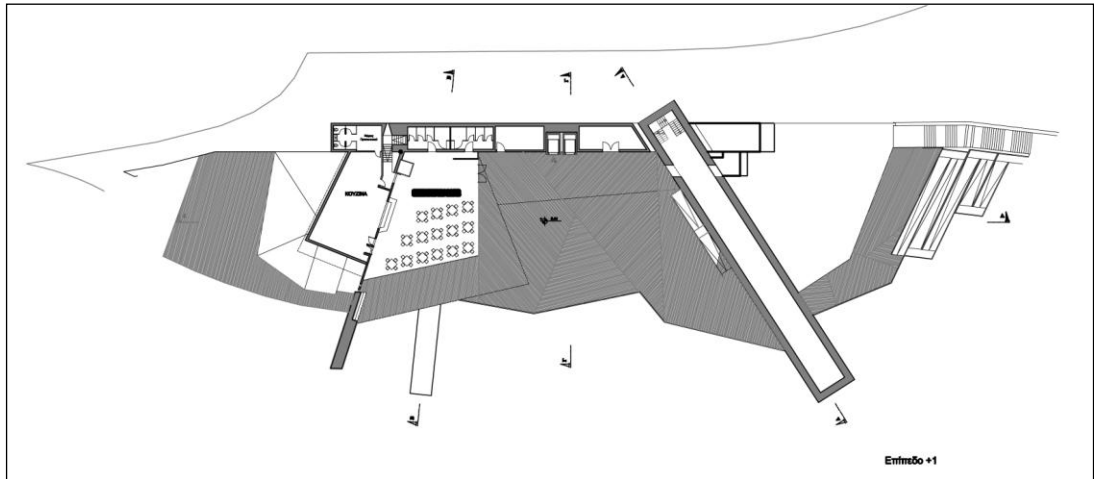
Βόρεια όψη

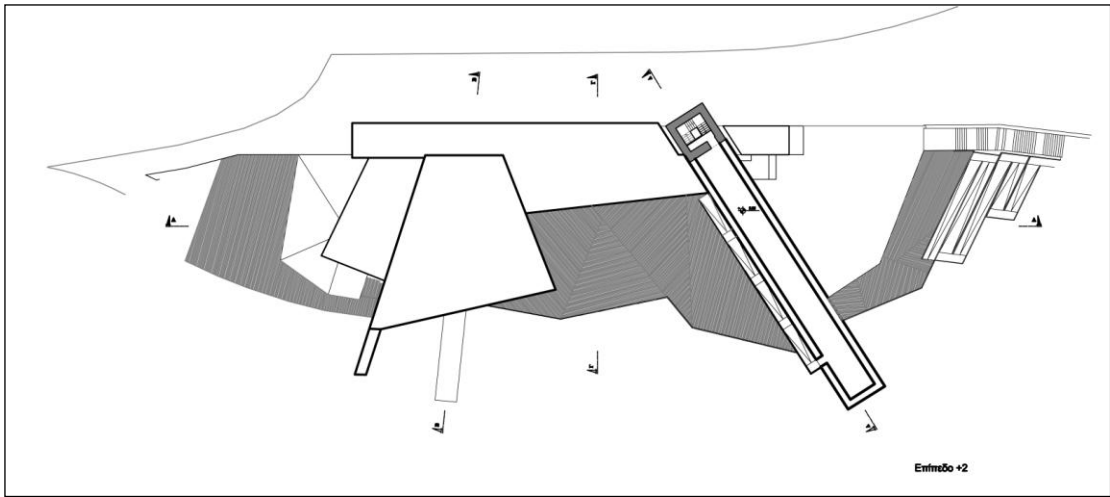
Νότια Όψη

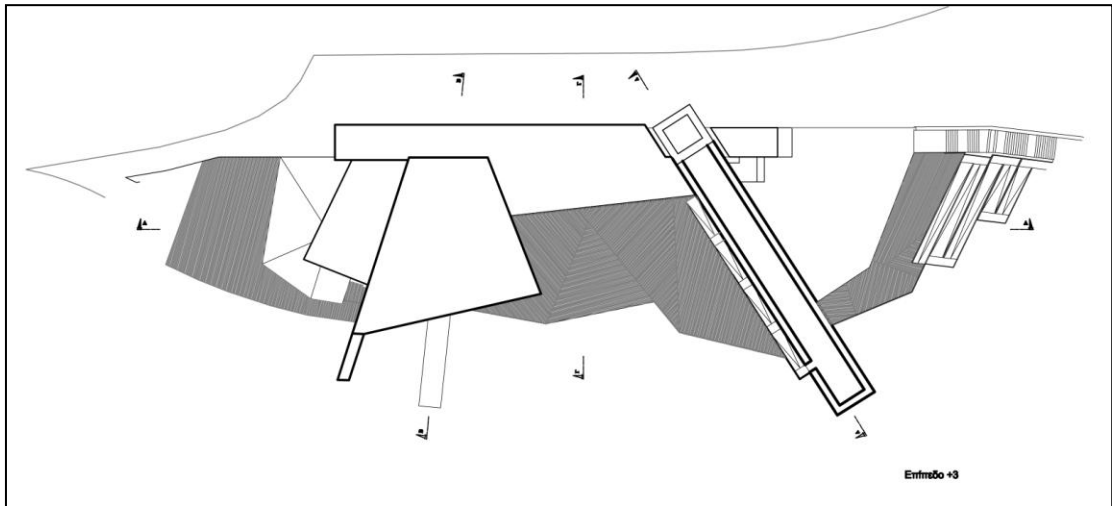
Επίπεδο 0
ΙΣΟΓΕΙΟ

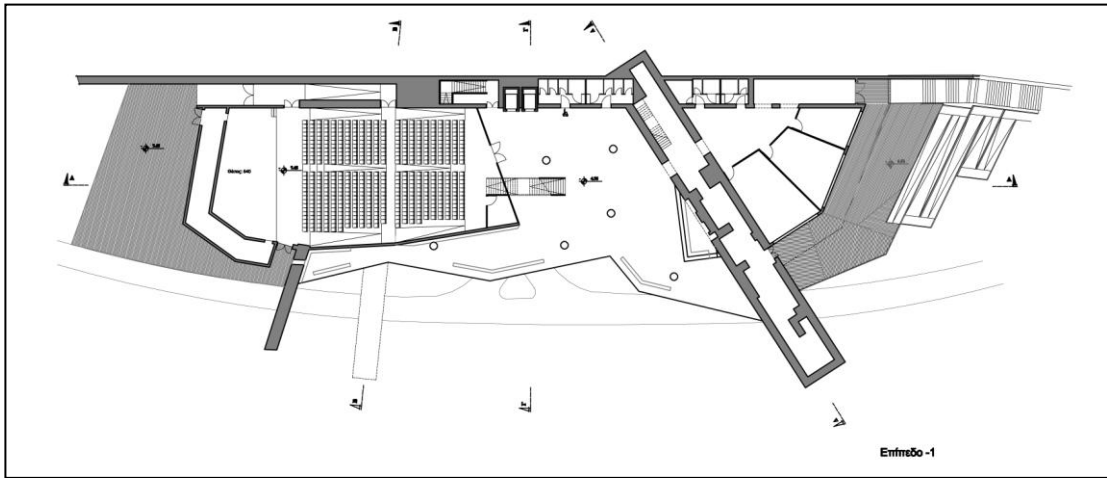
Επίπεδο +1

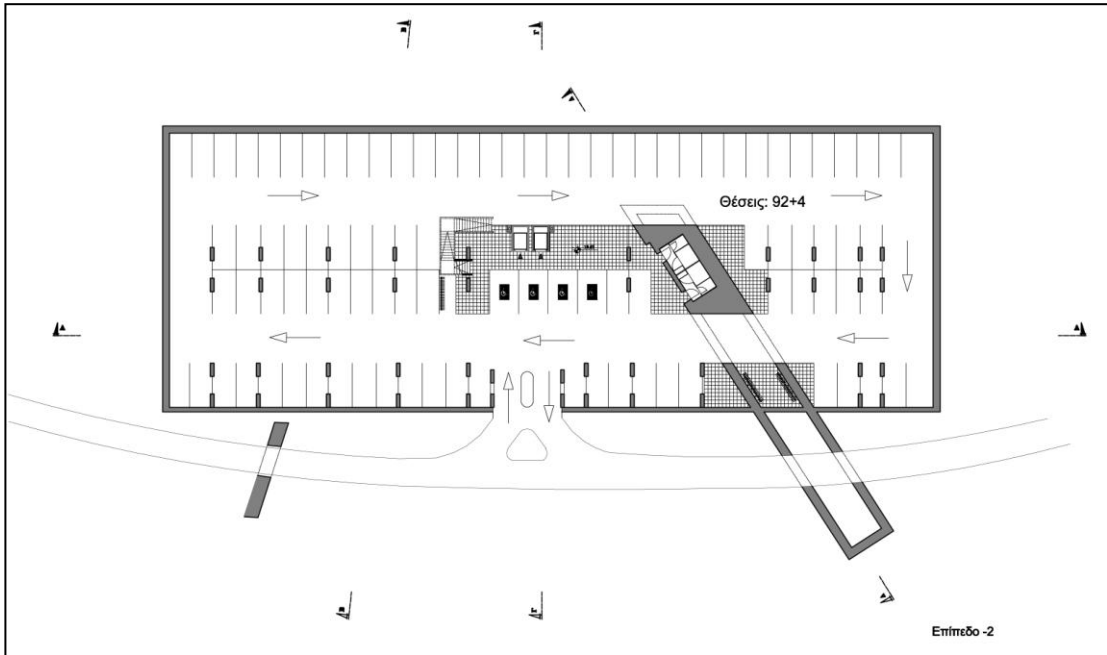
Επίπεδο +2

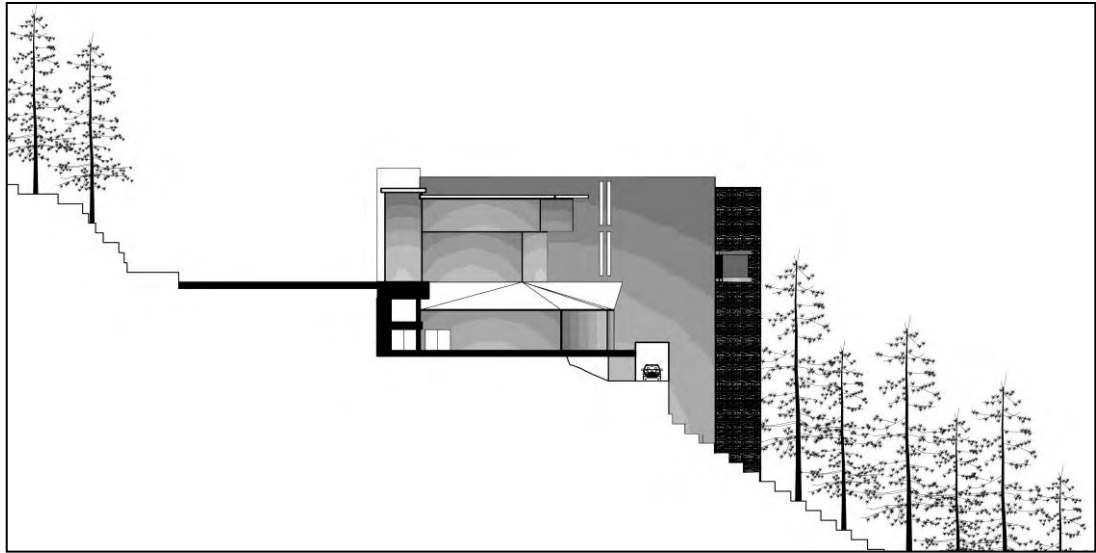
Επίπεδο +3

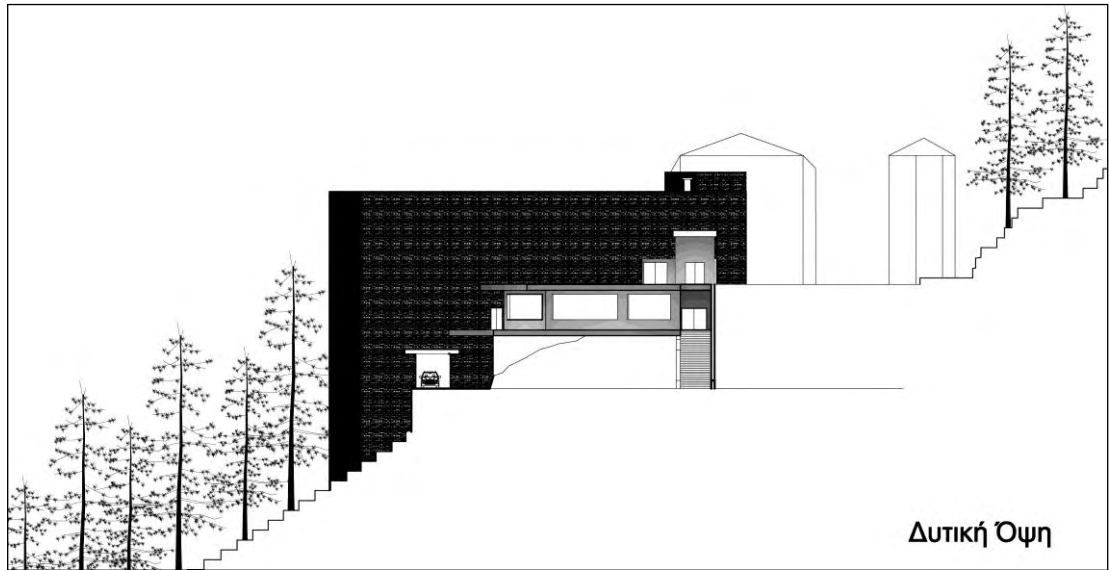
Επίπεδο -1

Επίπεδο -2

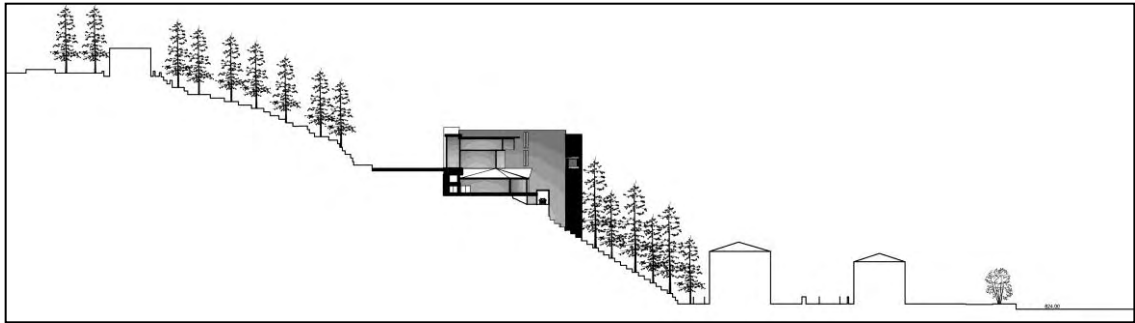

Ανατολική Όψη

Δυτική Όψη

Δυτική Όψη

Τομή Περιοχής

